

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ügyvezető által képviselt Kft. felperesnek a jogtanácsos által képviselt Regionális Egészségbiztosítási Pénztár alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt - amely perbe a felperes pernyertessége érdekében a dr. Karczub Péter ügyvéd által képviselt Biztosító Zrt. beavatkozó beavatkozott - a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 24.M.3842/2007. szám alatt indított és a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 2009. január 20. napján kelt 24.M.3842/2007/18. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. október 26. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.3842/2007/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a beavatkozónak 15 nap alatt 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2006. április 4. napján kelt fizetési meghagyásával - a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 67. §-a alapján - 748.059 forint megfizetésére kötelezte a felperest, az általa öntő-formázó munkakörben foglalkoztatott G. K. 2004. május 5-én bekövetkezett munkabalesetével összefüggésben felmerült egészségbiztosítási ellátások megtérítése címén.

A fizetési meghagyás indokolása szerint a baleset azért következett be, mert a munkáltató megszegte a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 40. § (1) bekezdésében, 42. § b) pontjában és az 54. § (7) bekezdés a), b), e) és g) pontjaiban foglalt előírásokat. A munkáltató nem biztosított biztonságos technológiát, megfelelő védőeszközt (védőszemüveget) a munkavégzéshez, valamint megbízottja (a helyi vezető) nem ellenőrizte a munkakörülményeket, elmulasztott gondoskodni a tudomására jutott rendellenesség elhárításáról.

A felperes keresetében a fizetési meghagyás hatályon kívül helyezését kérte arra hivatkozva, hogy nem sértett óvórendszabályt, a baleset kizárólag a munkavállaló előírás-ellenes, szabálytalan munkavégzése miatt következett be.

Előadta, hogy munkavállalói félévente rendszeresen, új feladatok kiadásakor pedig soron kívül részesülnek balesetvédelmi oktatásban. A balesetet szenvedett munkavállaló, aki többéves gyakorlattal rendelkezik, a baleset napján megfelelő védőöltözékben és védőszemüvegben kezdte meg a munkát. Az üzemvezető a munkavállalók munkára képes állapotáról meggyőződött, műszakkezdéskor és aznap több alkalommal végzett ellenőrzést, távollétében a munkavégzés felügyeletét a később megsérült munkavállalóra bízta.

A baleset az öntőfazékban lévő olvadt alumíniumnak az ún. homokformába való betöltése során következett be. Ez négy ember együttes munkavégzését igényli, mivel a homokformába egyszerre két nyíláson át töltik az alumíniumot. A munkavállalók párban dolgoznak, az olvadt fémeket két öntőfazékban viszik az öntőformához, a fazekakat emelővillával mozgatják, egyik munkavállaló irányítja az öntést, a másik „tart”. A technológia szerint a kicsordulás lehetőségét teljesen kizárni nem lehet, ezért a homokforma környezetét minden öntés előtt fel kell szórni friss öntőhomokkal, ami azáltal, hogy elnyeli, megakadályozza a fém elfolyását vagy fröccsenését. A technológia szerint a homok a formázáshoz szükséges nedvességtartalommal rendelkezik, letaposva azonban a felületen magasabb koncentrációt ér el, ami a ráfolyó fém fröccsenését idézheti elő. Öntéskor védőszemüveget kell használni.

A baleset az aznapi utolsó öntéskor következett be úgy, hogy az olvadt fém öntés közben lecsordult a formaszekrényről a talajszintre, „bekövetkezett a fröccsenés, egyenesen a dolgozó szemébe”. A baleset bekövetkeztének oka az volt, hogy a sérült az öntés előtt a talajszint homokszórásának frissítését elmulasztotta, amit a többi munkavállaló nem észlelt, illetve a nála lévő védőszemüveget elfelejtette öntés előtt a szemére húzni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte a határozatában foglaltak alapján. Álláspontja szerint a felperesi munkáltató által eltűrt

gyakorlat volt, hogy a munkavállalók a védőszemüveget nem használták, az ellenőrzési kötelezettség elmulasztását a sérült munkatársainak a baleset kivizsgálásakor tett nyilatkozatai, valamint a sérültnek az alperes által összeállított kérdőíven tett nyilatkozata is alátámasztotta.

A perbe a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott a Biztosító Zrt., aki a felperessel azonos indokok alapján kérte az alperesi határozat hatályon kívül helyezését.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 2009. január 20-án kelt 24.M.3842/2007/18. számú ítéletében az alperes fizetési meghagyását hatályon kívül helyezte.

A jogerős ítélet szerint G. K., aki a formaöntési munka irányítója volt, három munkatársával együttesen végzett alumíniumöntési munkát. Munkavégzés közben a munkavállalók védőszemüveget viseltek, a baleset bekövetkeztét megelőzően azonban a sérült a védőszemüveget feltolta a fejére. A baleset azért következett be, mert az ún. beömlő nyílásból kipergett a fém, elérte a hideg padozatot, gőz keletkezett, durrant egyet és belepattant a sérült szemébe, amely a munkáltató részéről nem volt elhárítható.

A munkaügyi bíróság a lefolytatott bizonyítás alapján nem találta megállapíthatónak, hogy a munkáltató megszegte a fizetési meghagyásban felsorolt óvórendszabályokat. A felperes által csatolt okiratok (munkavédelmi kockázatértékelés, öntödei gyártási technológiai utasítás, munkavédelmi szabályzat) és a tanúvallomások igazolták, hogy a munkáltató biztonságos technológiát és megfelelő védőeszközt biztosított a munkavégzéshez, a szemüveg védelemre való alkalmasságát az igazságügyi műszaki szakértői vélemény alátámasztotta. A tanúvallomások alapján megállapította továbbá a munkaügyi bíróság, hogy F. J. naponta többször is ellenőrizte a munkavégzést, a védőszemüveg használatát, és volt eset, hogy a védőszemüveg használatának mellőzése miatt súlyos szankciót alkalmazott a munkáltató.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértése miatt az ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a munkaügyi bíróság egyes bizonyítékokat figyelmen kívül hagyva megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a fizetési meghagyásban megjelölt jogszabályokat nem sértette meg.

A munkaügyi bíróság nem tisztázta a sérültnek a védőeszköz-használat tárgyában tett, az alperes által összeállított kérdőív

11. pontjában szereplő nyilatkozata és a később írásban, illetve a bíróságon tanúként erre vonatkozóan tett nyilatkozatai közötti ellentmondásokat. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróságnak ezt a balesethez legközelebbi időpontban tett nyilatkozatot, továbbá a sérült 2004. május 6-i meghallgatásakor elhangzott előadását sem lett volna szabad figyelmen kívül hagynia. E meghallgatás során a sérült elmondta, hogy „a szemüvegemet felhúztam a homlokomra, de sajnos elfelejtettem visszahúzni. Máskor is előfordult ez, de nem volt belőle probléma...”. A tanúk ellentmondásosan nyilatkoztak arról is, hogy a védőszemüveg a sérült homlokára volt feltolva, illetve, hogy az a zsebében volt. Az alperes szerint a fenti bizonyítékok az ellenőrzési kötelezettség felperes általi elmulasztását alátámasztják.

Az alperes hivatkozott arra is, hogy a tárgyaláson B. J. tanú által bemutatott munkavédelmi oktatási napló és a csatolt iratok alapján nem állapítható meg, hogy a munkáltató a sérültet kioktatta volna „az általa végzett munkatevékenységgel kapcsolatban”.

A felperes és a beavatkozó a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok értékelését vitatta. A Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlata töretlen abban, hogy ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagy azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg, a jogerős ítélet megváltoztatásának csak akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat – azok egybevetése során – nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz.

Nem állapítható meg azonban jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A Pp. 206. §-a szerinti, szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás – ha az nem iratellenes, vagy logikátlan – felülvizsgálata nem lehet eredményes, a felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye; nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.

A munkaügyi bíróság a peres felek által kért bizonyítást elrendelte, az ügy elbírálásához szükséges tényállást - a felek előadásainak, az okirati bizonyítékoknak, a tanúvallomásoknak és az igazságügyi műszaki szakértői véleménynek az egybevetése alapján - megfelelő alapossággal tárta fel, és abból - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával - az ügy érdemét tekintve helytálló jogi következtetést vont le.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal kapcsolatban kiemeli, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a munkaügyi bíróság a felperes ellenőrzési kötelezettsége elmulasztását alátámasztó bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta, illetve elmulasztotta feloldani az azokban jelentkező ellentmondásokat.

A védőeszköz (védőszemüveg) használatának megkövetelését és rendszeres ellenőrzését a munkáltató által a baleset bekövetkeztekor felvett, F. J. üzemvezető, a sérült munkatársai nyilatkozatait tartalmazó meghallgatási jegyzőkönyvek, a perben meghallgatott tanúk egybehangzó és ellentmondásmentes tanúvallomásai alátámasztották.

A tanúvallomásokban nem volt ellentmondás a baleset okát illetően sem. Annak a körülménynek, hogy a sérült a védőszemüveget hol tartotta a baleset bekövetkeztekor, az alperes ellenőrzési kötelezettsége elbírálása szempontjából nem volt jelentősége. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy egyedül a balesetet követően helyszínre érkező F. J. állította, hogy a védőszemüveget a sérült zsebében látta, ezzel ellentétben a sérült és K. L. egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy az a baleset bekövetkeztekor a sérült homlokára volt feltolva.

A sérültnek az alperes által hivatkozott, meghallgatási jegyzőkönyvben tett előadása a következő volt: „Az én dolgom, hogy öntés előtt még átnézzem a formát, ezért a szemüvegemet felhúztam a homlokomra, de sajnos elfelejtettem visszahúzni. Máskor is előfordult ez, de soha nem volt belőle probléma, mert ha fel is fröccsen nagy ritkán a fém, az legfeljebb a lábunk száráig megy.”

A sérült előadásának, illetve az alperes kérdőívén szereplő „az egyéni védőeszköz használatát ellenőrizték-e a balesetet megelőzően?” kérdésre adott nemleges válaszának ellentmondásait a bíróság tisztázta a perben.

Erre vonatkozóan a felperes csatolta a 2006. május 27-én tartott meghallgatásról készült jegyzőkönyvet, amelyben a sérült úgy nyilatkozott, hogy a baleset napján az üzem vezetőjével többször találkozott a baleset helyszínén is, de mivel nem tapasztalt

rendellenességet, szabálytalan munkavégzést, intézkedésre nem volt szükség. Az üzemvezető jelenlétében mindig használnak szemüveget, ezt ő szigorúan meg is követeli, a balesetkor „öntésnél” az üzemvezető nem volt jelen, ezért nyilatkozott a kérdőíven az ellenőrzés hiányára.

A fentiek tárgyában a sérült a perben tanúként úgy nyilatkozott, hogy a balesetkor a védőszemüveget nem viselte, azt, hogy ezt nem ellenőrizték, közvetlenül a balesetet megelőző időre értette.

Alaptalan a felülvizsgálati kérelem a munkavédelmi oktatás pontos tartalmának feltáratlansága tekintetében is. A felperes bizonyította a perben, hogy a baleset a védőszemüveg-használattal megelőzhető lett volna. A védőszemüveg-használat munkáltató általi megkövetelésére és annak rendszeres ellenőrzésére vonatkozóan a tanúk egybehangzóan nyilatkoztak, az alperes pedig a perben nem vonta kétségbe a munkavédelmi vezető tanúvallomását, amely szerint a munkavállalóknak oktatják, hogy az öntés megkezdésekor a védőszemüveget mindig rá kell húzni a szemre.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt bizonyítási eljárásbeli kifogásokat nem találta megalapozottnak. A munkaügyi bíróság az ügy elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta, olyan eljárási jogszabály-sértés, amely a Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lett volna a bizonyítási eljárás során nem volt megállapítható.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a beavatkozónak a felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az Ebtv. 75/A. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. október 26.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő